Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні циклової комісії фахових дисциплін початкової освіти
(протокол № 1 від «28» 08 2024р.)
Голова циклової комісії Діана ГАЛАТА

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ»

Освітньо-професійний рівень	«фаховий молодший бакалавр»
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітньо-професійна програма	Соціальна педагогіка
Форма навчання	денна

Львів – 2024

Силабус курсу «Безпека життєдіяльності та охорона праці»

2024-2025 навчального року

Назва курсу	Безпека життєдіяльності та охорона праці
Адреса викладання курсу	вул. Туган-Барановського, 7
Циклова комісія за якою закріплена дисципліна	Фахових дисциплін початкової освіти
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	023 Соціальна робота, 231 «Соціальна робота»
Викладач курсу	Бача Олена Вікторівна
Контактна інформація викладачів	olena.kirsanova @lnu.edu.ua olenakirsanova1@gmail.com
Консультації по курсу відбуваються	У день викладання курсу відповідно до розкладу (вул. Туган-Барановського, 7). Також проводяться онлайн консультації на платформі Microsoft Teams. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://pedcollege.lnu.edu.ua/course/bezpeka-zhyttiediialnosti-ta-okhorona-pratsi-sotsialna-robota
Інформація про курс	Нормативний освітній компонент ОПП читається для студентів І-го курсу, спеціальності 231 «Соціальна робота» впродовж другого семестру в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб засвоївши дисципліну «Безпека життєдіяльності та охорона праці» майбутні спеціалісти володіли сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямах підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я, поведінки в небезпечних і надзвичайних ситуаціях.
Мета та цілі курсу	**Метою** вивчення дисципліни є: набуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій, природних та соціальних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та призвести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях. Для досягнення мети визначаються такі **цілі**: - опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу, дітей та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях; - формування мотивації щодо посилення особистої

	відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обгрунтованих критеріїв прийнятного ризику. - оволодіння студентами сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямах підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я, поведінки в небезпечних і надзвичайних ситуаціях.
Література для вивчення дисципліни	Основна 1. Березуцький В.В. Управління охороною праці: навчальний посібник. Харків: ФОП , 2021. 412 с. 2. Левченко О.Г., Землянська О. В., Праховнік Н.А. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник. Київ: Каравела, 2021. 268 с. 3. Сокуренко В.В., Бандурка О.М., Бортник С.М. та ін. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / за заг. ред. В. В. Сокуренка. Харків : ХНУВС, 2021. 308 с. Допоміжна 1. Березуцький В.В., Березуцька Н.Л., Богодист А.О. та ін. .Безпека людини у сучасних умовах: монографія / за заг. ред. проф. В.В. Березуцького. Харків: ФОП, 2018. 208 с. 2. Горбаченко С.А., Дикий О.В., Флюнт М.О. Методичні вказівки з дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» для здобувачів вищої освіти галузі знань 12 «Інформаційні технології». Одеса: НУ «ОЮА», 2020. 37 с. 3. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Ірпінь, 2020. 256 с. 4. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності: підручник затверджений МОН України. Київ: ЦУЛ, 2019. 448 с. 5. Запорожець О.І., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільний захист: підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 264 с. 6. Кіт Л.Я., Наливайко Н.В. Основи рятування і збереження життя людини у невідкладному стані: навчально-методичний посібник. Львів: Друк на потребу, 2017. 135 с. 7. Стиценко Т.Є., Пронюк Г.В., Сердюк Н.М., Хондак І.І. Безпека життєдіяльності: навч. посібник. Харків: ХНУРЕ, 2018. 336 с. 8. Ткачук А .І., Пуляк О.В. .Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітнім рівнем "бакалавр". Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2019. 204 с. Інформаційні ресурси 1. Базові правила безпеки під час війни https://rozvytok-osvity.te.ua/bazovi-pravyla-bezpeky-pid-chas-viyny/

	2. Верховна Рада України. URL: http:/www.rada.kiev.ua//. 3. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: http://www.president.gov.ua//. 4. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: http://www.nau.ua- 5. Кабінет Міністрів України. URL: http:/www.kmu. gov.ua//. 6. Міністерство екології та природних ресурсів України. URL: http:/www.menr. gov.ua//. 7. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. URL: http:/www. mon. gov.ua/. www.osvita.com//. 8. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. URL: http://www.mns. gov.ua\. 9. Рада національної безпеки і оборони України. URL: http://www.rainbow. gov.ua\. 10. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при раді національної безпеки і оборони України. URL: http://www.erriu.ukrtel.net\index.htm.
Тривалість курсу	2 семестр, 90 год., 3 кредити
Обсяг курсу	34 години аудиторних занять: 18 год - лекційних занять, 16 практичних занять та 56 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після вивчення курсу студенти повинні **знати**: -культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності; -сучасні проблеми і головні завдання безпеки життєдіяльності та вміти визначати коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та призвести до несприятливих наслідків; -основні нормативно-правові акти в області забезпечення безпеки; -організаційно-правові заходи забезпечення безпечної життєдіяльності та вміти обґрунтовувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки; -методичне забезпечення до проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій за надзвичайних ситуацій; -стан готовності організації до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями і показниками та надавати консультації працівникам організації (підрозділу) щодо підвищення його рівня. **Вміти:** -оцінити середовище перебування щодо особистісної безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та

	засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій; -приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень; -орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек; -оцінити сталість функціонування об'єкту господарювання в умовах надзвичайних ситуацій та обґрунтувати заходи щодо його підвищення; -обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків; -забезпечити координацію зусиль виробничого колективу в попередженні виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків; -ідентифікувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ і віднаходити шляхи відвернення їхньої уражальної дії використовуючи імовірнісні структурно-логічні моделі; -оцінити безпеку техногенних процесів і обладнання та обґрунтувати заходи щодо її підвищення; -обґрунтувати нормативно-організаційні заходи забезпечення безпечної експлуатації техногенного обладнання та попередження виникнення надзвичайних ситуацій; -надати допомогу та консультації працівникам та населенню з практичних питань безпеки життєдіяльності та захисту у надзвичайних ситуаціях; аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії уражальних факторів. **Набудуть компетентності:** Загальні: ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 5 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 8 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Спеціальні: СК 2. Здатність використовувати на практиці знання

	нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення. СК 7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення. СК 8 Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів.
Програмні результати навчання	РН 1 Здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації для розв'язання професійних завдань. РН 3 Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності. РН 4 Застосовувати інформаційні ресурси та методики оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп. РН 12 Знаходити рішення для покращення соціального добробуту і соціальної безпеки громадян. РН 17 Зберігати та примножувати цивілізаційні цінності і соціально-економічні досягнення суспільства, знати правила ведення здорового способу життя і надання першої медичної допомоги.
Ключові слова	Культура безпеки, безпека життєдіяльності, надзвичайні ситуації, небезпека, уражальні фактори, природне та техногенне середовище, локалізація та ліквідація небезпек.
Формат курсу	Очний (денний). Проведення лекцій, практичних занять і консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Подано у таблиці
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру із урахуванням поточної успішності.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань зі сучасні інформаційні технології, а також базових знань із програми шкільних дисциплін географії, біології, хімії, фізики для сприйняття категоріального апарату з безпеки життєдіяльності та охорони праці.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, інтерактивні вправи, практичні вправи, творчі індивідуальні, групові та підгрупові завдання.
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Результат роботи студента протягом семестру складається з наступних компонентів: 1. Результат роботи під час семінарських занять (10х2=20 балів). 2. Двох модульних контрольних робіт (2х20=40 балів); 3. Самостійної роботи студентів: - опрацювання наукової літератури (3х5=15 балів); - доповідь (практична демонстрація) 5-10 б.; - пошук матеріалів в Інтернеті -5 б.; - підготовка та представлення презентації (10 балів). На підставі отриманих впродовж семестру суми балів

	виставляється підсумкова оцінка (залік). Очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями і характеризуватимуться самостійність суджень та вмінням робити власні висновки. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для незарахування викладачем, незалежно від масштабу плагіату, обману. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем, виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студент заохочується до використання також й іншої літератури, якої немає серед рекомендованих. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Критерії оцінювання: **90 – 100 б. –** здобувач повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно викладати зміст, має глибокі, міцні, систематичні знання всіх питань навчальної дисципліни, розуміє їх значення для своєї професійної підготовки; виконав усі завдання кожної теми та модульного поточного контролю. **81 – 89 б.** - здобувач грамотно і по суті викладає програмний матеріал, застосовує теоретичні знання при виконанні практичних завдань, однак допускає незначні неточності, засвоїв більшість тем навчальної програми, вміє самостійно викладати зміст всіх питань навчальної дисципліни; виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю. **71 – 80 б**. - здобувач добре знає програмний матеріал, володіє базовими навичками з виконання практичних завдань, самостійно обирає метод реалізації, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату, не завжди вміє вільно викладати зміст всіх питань навчальної дисципліни; виконав більшість завдань кожної теми та модульного поточного контролю. **61 – 70 б**. – здобувач засвоїв тільки основний матеріал на рівні репродуктивного відтворення, але не знає окремих деталей, припускається неточностей, порушує послідовність у викладі матеріалу, може розв’язувати типові завдання за зразком, але допускає помилки, виконав окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю**.** **51 - 60 б.** - здобувач відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взвємозвя’зок між ними, може сформулювати за допомогою викладача основні тези теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може; відчуває труднощі під час виконання практичних завдань, виконав лише деякі завдання кожної теми та модульного контролю.

	21 – 50 б. – здобувач не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, з великими труднощами виконує практичні завдання, знайомий лише з деякими поняттями та визначеннями курсу; не виконав практичні завдання та завдання модульного поточного контролю. **0 – 20 б. -** необхідний повторний курс з навчальної дисципліни.
Питання до заліку	1. Безпека життєдіяльності як галузь науково-практичної діяльності та навчальна дисципліна. 2. Об'єкт і предмет курсу БЖД. 3. Система життєдіяльності. 4. Небезпеки та їхні чинники. 5. Управління ризиком. 6. Загальні психофізіологічні особливості людини. 7. Характеристика основних аналізаторів, що забезпечують безпеку життєдіяльності. 8. Організм людини в сучасних умовах. Чинники ризику, що зменшують тривалість життя людини. 9. Педагогічні основи психічної складової життєдіяльності людини. 10. Соціально-психологічні основи виникнення деструктивної поведінки. 11. Соціалізація – основа гуманістичного виховання. 12.Зміна фізіологічних функцій організму людини під впливом метеорологічних чинників. 13. Природні небезпеки. 14. Біотичні небезпеки. 15. Отруйні представники флори. 16. Небезпечні представники фауни. 17. Техногенні небезпеки. 18. Ергономіка та безпека побутової техніки й апаратури. 19.Хімічні чинники небезпеки. 20. Безпека в соціальній сфері життєдіяльності людини. 21.. Екстремальні ситуації криміногенного характеру та способи самозахисту. 22. Правова основа самозахисту. 23. Технічні засоби самозахисту. 24. Забезпечення безпеки від насильницьких посягань. 25. Небезпеки, спричинені порушеннями правил проживання тварин у населених пунктах. 26. Соціально-психологічні небезпеки. 27.Соціально-політичні небезпеки. 28. Небезпеки в інформаційній сфері життєдіяльності людини. 29. Безпека та конфліктологія. 30. Духовно-релігійна складова національної безпеки України. 31. Основні загрози національній безпеці в сферах життєдіяльності. 32. Безпека в соціально-економічній сфері. 33. Комбіновані небезпеки катастрофічних процесів. 34. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.

	35. Небезпеки, на які наражаються телеглядачі та користувачі комп'ютерів. 36.Небезпеки військового характеру. 37. Правові основи захисту від надзвичайних ситуацій. 38.Класифікація надзвичайних ситуацій. 39. Заходи, які проводять завчасно по життєзабезпеченню населення в НС. 40. Єдина державна система НС – складова національної безпеки. 41.Надання першої долікарської допомоги. 42. Пост травматичний синдром та його подолання. 43. Організація та управління безпекою життєдіяльності. 44.Законодавчі основи безпеки життєдіяльності. 45.Головні завдання і функції системи управління безпекою життєдіяльності.
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано після вивчення курсу.

Схема курсу

Тиждень	**Тема занять**	**Форма діяльності та обсяг годин**	**Термін виконання**
Змістовний модуль І Безпека життєдіяльності			
1.	Тема 1 Безпека життєдіяльності як галузь науково-практичної діяльності та навчальна дисципліна.	Лекція – 2 год	
2.	Тема 2 Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Системний підхід у безпеці життєдіяльності.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 5 год	
3.	Тема 3 Середовище проживання людини. Людина як елемент системи людина-середа. Медико-біологічні основи безпеки життєдіяльності.	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год	
4.	Тема 4 Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС. Застосування інформаційних ресурсів та методики оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп. Правила поведінки під час НС та в умовах військового стану.	Лекція – 2 год	
5.	Тема 5 Класифікація НС. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год	
6.	Тема 6 Техногенні небезпеки та їх наслідки. Наслідки техногенних небезпек спричинених військовими подіями.	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота	

		– 5 год	
7.	Тема 7 Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Можливості та засоби щодо покращення соціального добробуту і соціальної безпеки громадян. Поведінкові реакції населення в НС у мирний та військовий час.	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год	
8.	Тема 8 Менеджмент безпеки. Збереження цивілізаційних цінностей та соціально-економічних досягнень суспільства. Правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення при НС у мирний час та у час військових подій.	Лекція – 2 год	
9.	Тема 9 Правила ведення здорового способу життя. Перша долікарська допомога при невідкладних станах, що виникають у повсякденні та під час надзвичайних ситуацій. Модульний контроль знань.	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 6 год	
Змістовий модуль ІІ. Основи охорони праці			
10.	Тема 10 Загальні питання охорони праці. Основні поняття. Навчання з питань охорони праці.	Лекція – 2 год	
11.	Тема 11 Правові та організаційні основи охорони праці	Лекція – 2 год, самостійна робота – 5 год	
12.	Тема 12 Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».	Лекція – 2 год, самостійна робота – 5 год	
13.	Тема 13 Основи пожежної та вибухонебезпеки.	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год	
14.	Тема 14 Поняття про виробничий травматизм та професійні захворювання. Профілактика травматизму.	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год	
15.	Тема 15 Концептуальні основи державної безпеки.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 5 год	
16.	Тема 16 Законодавчі основи безпеки життєдіяльності. Модульна контрольна робота.	Практичне заняття – 2 год,	
17.	Тема 17 Правила розв’язання типових задач в професійній діяльності соціального педагога. Пошук, аналіз та оброблення інформації для розв’язання професійних завдань.	Лекція – 2 год	